

IDŹ DO

PRZYKŁADOWY ROZDZIAŁ

SPIS TREŚCI

KATALOG KSIĄŻEK

KATALOG ONLINE

ZAMÓW DRUKOWANY KATALOG

TWÓJ KOSZYK

DODAJ DO KOSZYKA

CENNIK I INFORMACJE

ZAMÓW INFORMACJE
O NOWOŚCIACH

ZAMÓW CENNIK

CZYTELNIA

FRAGMENTY KSIĄŻEK ONLINE

Tworzenie stron WWW w praktyce

Autor: Bartosz Danowski

ISBN: 83-7197-945-2

Format: B5, stron: 280

Zawiera CD-ROM

Na rynku istnieje wiele książek uczących posługiwania się technologiami służącymi do tworzenia stron WWW. Wiele z nich może rozczarować początkujących webmasterów, których głównym celem jest stworzenie atrakcyjnej strony, a nie perfekcyjne opanowanie języka HTML czy Flasha. Aby stworzyć stronę WWW nie wystarczy jedynie teoretyczna znajomość HTML. Trzeba również poznać, choćby pobieżnie, inne narzędzia, które uzupełniają HTML o dodatkowe możliwości. Konieczne jest zaznajomienie się ze stylami CSS, z metodami obróbki grafiki na potrzeby sieci WWW, prostymi programami w JavaScriptcie, a także z darmowymi rozwiązaniami pozwalającymi na wysyłanie e-maili z poziomu strony WWW czy generowanie statystyk odwiedzin.

Książka „Tworzenie stron WWW w praktyce” jest mocno osadzona w realiach pracy webmastera. Jej pierwsza część to opis technologii niezbędnych każdemu twórcy stron. Druga część zawiera szczegółowy opis dwóch projektów stron internetowych. Krok po kroku prześledzisz etapy powstawania strony domowej i strony firmowej.

W książce znajdziesz:

- Wyjaśnienie podstawowej terminologii związanej z Internetem i stronami internetowych
- Przystępny opis języka HTML
- Omówienie języka stylu CSS
- Praktyczne porady dotyczące przygotowania grafiki na potrzeby stron internetowych
- Wyjaśnienie różnic pomiędzy stosowanymi w Internecie formatami zapisu ilustracji
- Dwa szczegółowo opisane projekty: strony prywatnej i strony firmowej
- Sposoby przyspieszenia pracy z wykorzystaniem szablonów stron internetowych
- Kilka najbardziej przydatnych skryptów JavaScript i sposoby ich użycia
- Informacje na temat publikacji gotowych stron internetowych: od rejestracji domeny po posługiwanie się programem FTP
- Praktyczne wskazówki dotyczące promocji stron internetowych

Spis treści

Przedmowa	7
Wstęp	9
Uwagi techniczne	11
Rozdział 1. Podstawowe informacje	13
Czym jest Internet?.....	13
Czym jest strona WWW, a czym ośrodek Web?	14
Dlaczego warto prowadzić własną stronę WWW?	14
Oprogramowanie potrzebne przy tworzeniu stron WWW a dołączona płyta CD	17
Etykieta i prawo autorskie.....	19
Wybór usługodawcy, u którego zamieścimy stronę WWW	20
Własna domena	21
Rozdział 2. Język HTML sprawcą całego zamieszania	23
Dedykowany edytor HTML	24
Struktura dokumentu HTML.....	26
Określamy zgodność strony ze specyfikacją	27
Ramy dokumentu HTML.....	27
Nagłówek strony	28
Ciało dokumentu.....	34
Tworzenie szkieletu strony za pomocą edytora EzHTML	34
Komentarze	37
Elementy blokowe.....	38
Nagłówki.....	38
Akapity.....	39
Cytat i adres	40
Znacznik DIV.....	42
Pozostałe elementy blokowe.....	43
Listy.....	45
Hiperłącza.....	48
Grafika na stronie.....	51
Tabele	55
Formularze	64
Ramki	70
Podsumowanie	74

Rozdział 3. Grafika sieciowa	77
Format GIF	79
Transparentność — kolor przezroczysty	81
Przeplot	85
Animowany GIF	85
Redukcja palety kolorów	89
Format JPG	91
Inne metody redukcji rozmiaru zdjęć i grafiki	93
Format PNG	95
Pozostałe formaty publikacji grafiki na stronie WWW	96
Wyglądanie krawędzi — antyaliasing	97
Tworzenie gotowych rozwiązań na potrzeby stron WWW	100
Prostokątne i owalne przyciski	100
Przyciski o nieregularnych kształtach	106
Cięcie grafiki na mniejsze elementy	108
Mapa odsyłaczy	111
Efekt rollover	112
Skanowanie i obróbka obrazów na potrzeby strony WWW	114
Skanowanie	114
Obróbka skanu	116
Rozdział 4. Kaskadowe arkusze stylów	121
Wprowadzenie	122
Różnice pomiędzy formatowaniem za pomocą HTML i CSS	122
Umieszczanie stylów w dokumencie	123
Jednostki miar i nazewnictwo kolorów stosowane w CSS	124
Budowa stylu, selektory, identyfikatory, klasy oraz pseudoelementy	127
Selektory proste	127
Selektory uniwersalne	129
Selektor „potomka”	130
Selektory „dziecka”	131
Identyfikatory	131
Klasy	132
Pseudoklasy	133
Pseudoelementy	135
Grupowanie selektorów	136
Dziedziczenie i kaskadowość to klucz do potęgi CSS	136
Formatowanie wyglądu tekstu	139
Poziome i pionowe wyrównanie	139
Wcięcie	141
Odstępy pomiędzy wierszami	141
Odstępy pomiędzy wyrazami	142
Odstępy pomiędzy literami	142
Dekoracja tekstu	142
Przekształcanie	143
Kontrola pustej przestrzeni	144
Wnioski	144
Formatowanie czcionki	145
Rodzaj użytej czcionki	145
Rozmiar czcionki	147
Waga czcionki	149
Styl czcionki	149
Wariant czcionki	150
Wnioski	150

Właściwości list.....	151
Typ listy	152
Własny punkt graficzny	153
Pozycjonowanie listy względem punktora.....	153
Wnioski	154
Kolor i tło poszczególnych elementów strony WWW.....	155
Kolor	155
Tło	155
Kontrola powielania i zatrzymanie tła	157
Pozycjonowanie graficznego tła	158
Wnioski	159
Marginesy.....	160
Marginesy zewnętrzne	160
Marginesy wewnętrzne	162
Wnioski	164
Obramowanie elementów.....	165
Styl obramowania	166
Szerokość i kolor obramowania	168
Kolor obramowania	169
Wnioski	170
Tabele.....	170
Wnioski	173
Pozycjonowanie elementów	173
Pozycjonowanie bezwzględne	174
Pozycjonowanie względne (relative)	174
Pozycjonowanie statyczne (static)	175
Wnioski	176
Rozdział 5. Praktyczny projekt. Moja strona domowa	179
Dlaczego jest mi potrzebna strona WWW?.....	179
Do kogo kieruję stronę?	181
Gromadzę materiały	182
Struktura i wygląd strony	183
Przygotowuję poszczególne elementy strony	184
Strona główna	184
Sekcja O mnie	189
Sekcja Napisane książki.....	190
Sekcja Właśnie piszę.....	192
Sekcja Zbiór artykułów	193
Sekcja Różności	197
Menu nawigacyjne strony	198
Nazwy plików	201
Testowanie gotowego projektu	202
Rozdział 6. Praktyczny projekt. Strona firmowa	207
Czy kawiarni jest potrzebna strona WWW?	207
Odbiorca witryny.....	208
Zbieramy materiały	209
Struktura witryny.....	209
Tworzymy poszczególne podstrony	210
Strona główna	210
Sekcja O kawiarni	213
Sekcja Wnętrza	219
Sekcja Menu.....	220

Sekcja Galeria	222
Sekcja Imprezy.....	222
Sekcja Gościli u nas	226
Sekcja Kontakt	227
Strona Kawa.....	228
Testowanie strony	229
Rozdział 7. Praca z szablonami	231
Czym są szablony?	231
Zalety pracy z szablonami.....	232
Jak to działa?	232
Skąd można pobrać gotowe szablony?.....	236
Rozdział 8. Darmowe usługi dostępne w sieci.....	237
Licznik.....	237
Obsługa formularza	239
Status usług Gadu-Gadu oraz Tlen na stronie WWW.....	241
Informacja o nowościach na stronie	241
Inne przydatne darmowe komponenty	246
Rozdział 9. Przydatne skrypty, których można użyć na stronie WWW	247
Nowe okno	247
Zamykanie otwartego okna	248
Rollover.....	248
Drukowanie zawartości strony	248
Zmiana zawartości paska statusu	249
Zmiana tła całej komórki tabeli.....	249
Dodawanie strony do Ulubionych.....	250
Strona startowa.....	250
Rozdział 10. Publikacja gotowego projektu na serwerze	251
Praca z typowym klientem FTP	251
Rozdział 11. Promocja serwisu	259
Rejestracja w wyszukiwarkach i katalogach.....	259
KEYWORDS.....	259
DESCRIPTION.....	260
TITLE	260
Dodanie strony do katalogów i wyszukiwarek	260
Listy mailingowe.....	261
Grupy dyskusyjne.....	261
Banery reklamowe.....	261
Stopka poczty elektronicznej	262
Inne formy promocji.....	262
Dodatek A	263
Statystyki	263
Rejestracja własnej domeny.....	263
Przeprowadzka domeny, czyli zmiana delegacji	267
Gdy coś pójdzie źle	267
Przydatne adresy i telefony.....	267
Zakończenie	269

Rozdział 1.

Podstawowe informacje

Czym jest Internet?

Ocena i jakakolwiek charakterystyka Internetu jest dość trudna. Dlatego spróbuję opisać, czym jest Internet w moim odczuciu. Otóż kilka lat temu, gdy stawiałem swoje pierwsze kroki na „cybernetycznej drodze”, uważałem, że to kolejna chwilowa moda i kwestią czasu jest, by pomysł umarł i zniknął z naszego globu. Dzisiaj, gdy pomyślę, jaki byłby świat bez dostępu do Sieci i oferowanych przez nią możliwości, nie potrafię w nim znaleźć miejsca dla siebie. Dzięki Internetowi mogę na bieżąco śledzić notowania giełdowe, czytać poranne gazety, zarządzać moimi pieniędzmi, a w końcu pracować i pisać książki. Nie wyobrażam sobie chwili, w której ktoś wyjmie wtyczkę i Sieć zgaśnie — straciłbym pracę, błyskawiczny dostęp do niezgłębionych informacji, a nawet wielu przyjaciół. Czasem zastanawiam się, czy już nie jestem uzależniony i nie powinienem się leczyć w specjalistycznych poradniach, ale mam nadzieję, że tak nie jest — bo przecież straciłbym wtedy dostęp do Sieci ☺.

W moim odczuciu Internet to jedno z największych osiągnięć współczesnej cywilizacji. Potrafię sobie wyobrazić świat bez ciepłej wody, restauracji czy samochodu, ale nie widzę możliwości jego istnienia bez Sieci.

Oczywiście opisane zalety nie wyczerpują zagadnienia i zupełnie pomijają drugi aspekt sprawy. Mam tutaj na myśli fakt, że Internet pozwala nam również aktywnie w nim zaistnieć i pozostawić część siebie. Jeżeli poznamy język HTML i przyswoimy sobie podstawy korzystania z Sieci, to możemy brać aktywny udział w jej tworzeniu, rozrastaniu się — nasza praca będzie jak tlen niezbędny do życia.

Łatwość dostępu do Sieci i prostota korzystania z niej umożliwiają każdemu prowadzenie własnej strony domowej zawierającej informacje o jego zainteresowaniach czy rodzinie, a nawet stworzenie prawdziwej elektronicznej gazety. W Sieci nie mamy żadnych ograniczeń i jeżeli tylko chcemy, to możemy zrobić wszystko. Prowadzenie poczytnego portalu czy strony o hodowli rybek akwariowych to tylko dwie z wielu możliwości. Wszystko ogranicza się do języka HTML, a bardzo często prowadzi do spełnienia marzeń. Wielu autorów doskonałych serwisów zarobiło dzięki nim spore pieniądze lub otrzymało ciekawe propozycje pracy.

Musisz pamiętać o jednej podstawowej zasadzie — anonimowość w Sieci jest tylko pozorna. Do chwili, gdy nie naruszyś obowiązujących norm, jesteś anonimowy. W przypadku złamania prawa lub dobrych obyczajów prędzej czy później możesz spodziewać się odkrycia twojej prawdziwej tożsamości — dlatego zanim popełnisz głupstwo, zastanów się dwa razy.

Moim zdaniem Internet to piękne osiągnięcie i nie pozwólmy go zniszczyć przez brak oglądy. Zwróć uwagę, że to dzięki błyskawicznemu rozwojowi Sieci powstały idee tworzenia darmowego oprogramowania, a nawet całych systemów operacyjnych. To właśnie Sieć pozwala walczyć z uprzedzeniami oraz przedstawiać prawdę.

Oczywiście usłyszysz głosy, że Sieć jest źródłem wszelakiego zła (pornografia, treści o charakterze nazistowskim czy też piractwo). Nie sposób nie zgodzić się z takimi argumentami, ale weź pod uwagę, że wina za taki stan rzeczy leży po naszej stronie. Gdyby nie było zainteresowania pornografią, to nie powstawałyby nowe strony jej poświęcone, a ludzie nie zarabialiby na tym procederze. Dlatego pamiętaj, że nikt nie zmusza cię do korzystania z ciemnej strony Sieci.

Czym jest strona WWW, a czym ośrodek Web?

Znasz już moje zdanie na temat Sieci. Zakładam, że skoro kupiłeś tę książkę, to miałeś styczność z Internetem i zainteresowało cię tworzenie własnych, dobrze wyglądających i działających stron WWW.

Wyjaśnijmy dość często spotykane pojęcia *strona WWW* oraz *ośrodek Web*. Otóż pierwsze z nich określa pojedynczy plik tekstowy zawierający odpowiednie polecenia języka HTML. Utało się, żeby nazwę tę stosować w odniesieniu do całego zbioru stron, jakim bez wątpienia jest ośrodek Web. Na pewno spotkałeś się z pytaniem: „Czy masz stronę WWW?”. Taka forma jest z pewnością bardzo wygodna, chociaż nie do końca zgodna z prawdą. Nie będę jednak zmieniał twojego sposobu nazewnictwa.

Dlaczego warto prowadzić własną stronę WWW?

Odpowiedź na to z pozoru proste pytanie nie jest taka oczywista. Zastanówmy się, dlaczego zdecydowałem się wykonać swoją stronę WWW. Otóż pomysł narodził się już dość dawno, a niniejsza książka pozwoliła go zrealizować. Pisanie książek oraz inne prace pochłaniały mnie na tyle, że nie miałem czasu, by zaprojektować ciekawie wyglądającą stronę, a następnie ją opublikować. Na szczęście pojawiła się propozycja napisania książki o praktycznym tworzeniu stron WWW. Przyznam się, że od razu zgodziłem się pisać, gdyż na jednym ogniu mogłem upiec dwie pieczenie. Po pierwsze,

dorobiłem się swojej własnej strony WWW; po drugie, napisałem — mam nadzieję — ciekawą książkę. Pora przytoczyć poważne argumenty, które skłoniły mnie do posiadania strony domowej.

Było mi potrzebne miejsce, gdzie mógłbym rozwijać myśli i przykłady zaprezentowane w książkach lub artykułach. Książka czy też gazeta mają to do siebie, że po ich wydrukowaniu nie mamy już wpływu na zawartość, a bardzo często wraz z pojawieniem się nowej przeglądarki pojawiają się nowe możliwości. Dzięki stronie, której adres znajdzie się w książce, czytelnik będzie mógł na bieżąco uzupełniać wiedzę.

Strona WWW daje mi możliwość pisania o różnych innych ciekawych sprawach, które niekoniecznie nadają się na temat książki czy też artykuł do gazety. Jeżeli pewnego dnia obudzę się po ciężkiej nocy spędzonej na przymuszaniu przeglądarki do tego, by mnie słuchała, i będę chciał się komuś wyżalić, to strona mnie wysłucha i pozwoli udostępnić moje wnioski innym.

Posiadanie strony może zaowocować ciekawymi propozycjami udziału w różnych projektach. Moje pierwsze kroki i przygotowanie strony WWW zostały uwieńczone kilka lat temu artykułem w miesięczniku o nazwie „Cyber” (pewnie starsze pokolenie pamięta takie czasopismo). Od tamtego czasu zmieniły się moje zainteresowania i poglądy na wiele spraw — dorosłem ☺, jednak to doskonały przykład, jaki wpływ na nasze życie może mieć strona domowa.

Jako „ircownikowi” często zadawano mi pytania o wiek czy zdjęcie. Posiadanie strony pozwoli mi uniknąć ciągłego powtarzania tych samych informacji. Każdy zainteresowany moją osobą bez problemu będzie mógł wejść na stronę i dowiedzieć się czegoś na mój temat.

Nieco inaczej wygląda sprawa internetowej wizytówki firmy. Instytucja taka może mieć charakter handlowy, usługowy, produkcyjny, etc. Również i strona WWW spełnia różne funkcje. W przypadku firmy handlowej na stronie możemy zamieścić informacje o firmie, jej działalności, ofercie, promocjach oraz sklep internetowy. Taka witryna może przy dobrym prowadzeniu i odpowiednim podejściu właściciela zaowocować w stosunkowo bliskiej przyszłości zyskami ze sprzedaży. Doskonałym przykładem takiej strony jest największa na świecie księgarnia internetowa <http://www.amazon.com> lub strona Wydawnictwa Helion — <http://www.helion.pl>, na której możesz kupić wszystkie książki, jakie znajdują się w ofercie. Warto podkreślić, że odpowiednie podejście szefostwa firmy pozwoliło stworzyć naprawdę doskonale działającą stronę, której można pozazdrościć. Pragnę podkreślić, że strony firmy handlowej powinny ciągle ewoluować — żyć, kusić promocjami i nową ofertą. Decydując się na stronę dla takiej firmy musisz pamiętać, że prowadzenie serwisu jest bardzo pracochłonne i na ogół wymaga zatrudnienia pracownika, który będzie się tylko tym zajmował. Nie możesz pozwolić, by strona zwolniła tempo, ponieważ ludzie przestaną przychodzić i kupować. Stare ceny, nieaktualna oferta oraz nieciekawe promocje zniechęcą internautów do odwiedzin.

Inną rolę może spełniać strona firmy usługowej, np. szewca. Zakład szewski świadczy jedynie usługi dla ludności, a jego strona powinna zawierać informacje o firmie, adres i godziny pracy, mapkę — jeżeli trudno do niej trafić, informacje o świadczonych usługach oraz cennik. Strona taka nie wymaga częstych aktualizacji, ponieważ

ma ona jedynie charakter informacyjny. Jeżeli dla firmy zrobisz taką witrynę, pamiętaj o tym, że dane w niej zawarte powinny być zawsze aktualne. Nie możesz sobie pozwolić na to, by numer telefonu był nieaktualny lub poczta elektroniczna kierowana do zakładu pozostawała bez odpowiedzi — to źle świadczy o firmie.

Moim zdaniem ciekawą funkcję ma do spełnienia strona firmy produkcyjnej. Jako przykład posłużę mi tutaj konkretna witryna firmy Cream Software — <http://www.creamsoft.com.pl>.

W moim odczuciu pisanie programów to również odmiana produkcji ☺. Pewnie Rafał Płatek skróci mnie o głowę, bo na program można spojrzeć również jak na dzieło sztuki.

W tym przypadku produktem jest program, który należy zaprezentować możliwie szerokiemu gronu potencjalnych odbiorców. Następnie strona powinna oferować możliwość zakupu produktu i gwarantować dostęp do pomocy technicznej, nowszych wersji czy uaktualnień. W przypadku strony widocznej na rysunku 1.1 możemy na niej znaleźć jeszcze wiele innych przydatnych informacji, takich jak kurs języka HTML, informacje o dostępnych książkach na temat produktu, nagrodach, a nawet zmianach w prawie dotyczących danego produktu i działalności firmy. Wchodząc na stronę Cream Software, mamy wrażenie kompleksowej obsługi, a o to właśnie chodzi.

Rysunek 1.1.
Strona firmy
produkcyjnej

Oczywiście nie każda firma produkcyjna ma asortyment tak reprezentatywny jak Pajęczek Rafała Płatka, dlatego strony mogą się różnić. Zastanówmy się, co powinna zawierać strona producenta gumowych uszczelek. Produkt mało interesujący, ale jakże potrzebny na rynku. Moim zdaniem na stronie takiej firmy szukałbym informacji o asortymencie wytwarzanych uszczelek (informacje o typach, rozmiarach), możliwości nabycia, lokalnych przedstawicielach lub sklepach współpracujących z producentem. Bardzo ważną rzeczą jest to, by na stronie znalazły się informacje na temat warunków współpracy i zakupu. W tym przypadku producent raczej nie będzie się zajmował sprzedażą

detaliczną, dlatego zakładam, że możemy pominąć tworzenie sklepu. Podobnie jak w poprzednich przykładach, również i tym razem strona powinna być zawsze aktualna, a na listy elektroniczne odpowiadać należy przynajmniej raz dziennie.

Podsumowując, z całą pewnością mogę powiedzieć, że strony firm bez względu na branżę i prowadzoną działalność mają kilka wspólnych elementów, które wymienię dalej:

- ♦ dane powinny być zawsze aktualne,
- ♦ poczta odwiedzającego nie może pozostać bez odpowiedzi,
- ♦ obowiązkowymi elementami są dane teleadresowe.

Nieaktualna lub błędnie wykonana strona to antyreklama firmy. W zasadzie takiej strony nie powinno być w Sieci.

Oprogramowanie potrzebne przy tworzeniu stron WWW a dołączona płyta CD

Do wykonania strony WWW w zupełności wystarczy systemowy Notatnik lub jego odpowiednik — inny tekstowy edytor. Oczywiście takie narzędzie wymaga od projektanta perfekcyjnej znajomości języka HTML oraz poszczególnych znaczników wraz z atrybutami. W praktyce ręczne wprowadzanie każdego elementu daje doskonałą kontrolę nad kodem strony, ale jest szalenie pracochłonne. Dlatego z góry odrzucimy taki styl pracy. W tej książce będę pracował przy użyciu bardzo funkcjonalnego edytora EzHTML (skrót od nazwy *Edytor znaczników HTML*). Aplikacja jest prosta w obsłudze, a oferowane możliwości na początek zupełnie wystarczą. Przyznam się, że aktualizując moją stronę, nadal pracuję z tym właśnie programem. Edytor ma wbudowany **konwerter polskich znaków, koloruje znaczniki** — co bardzo upraszcza pracę, pozwala na edycję **kodu PHP, skryptów** oraz **kaskadowych arkuszy stylów**. Oczywiście program poznasz dokładnie nieco później, a teraz chciałem cię nim jedynie zainteresować i zachęcić, byś zajrzał na płytę CD.

Oczywiście poza EzHTML na płycie zamieściłem jeszcze jeden dedykowany edytor HTML o nazwie Pajęczek. Narzędzie to jest prawdziwym kombajnem automatyzującym pracę projektanta, który tworzy duże serwisy. Oczywiście jeżeli uważasz, że preferowany w książce EzHTML ci nie odpowiada, polecam Pajęczka, którego również możesz zainstalować z krążka CD.

Warto wspomnieć, że poza dedykowanymi tekstowymi edytorami HTML na rynku dostępne są graficzne narzędzia umożliwiające tworzenie stron WWW. Praca z takim oprogramowaniem przypomina tworzenie dokumentu w dowolnym edytorze tekstu — wstawiamy tekst, tabele, całość uzupełniamy o elementy graficzne i odnośniki do innych stron. Przez cały proces tworzenia nie masz styczności z kodem HTML, dzięki czemu przygotowanie strony jest wręcz bajecznie proste. Niestety, sporą wadą tego

typu programów jest brak pełnej kontroli nad kodem, w efekcie czego bardzo często powstają strony-potworki, nie nadające się do niczego. Do najpopularniejszych narzędzi tego typu możemy zaliczyć:

- ◆ **Dreamwaver** — <http://www.macromedia.com>,
- ◆ **MS Front Page** — <http://www.microsoft.com/frontpage>.

Ze względu na charakter tej książki uznałem, że oprogramowanie tego typu jest zbędne na płycie CD.

Kolejną grupą programów wykorzystywanych w procesie przygotowywania strony WWW są narzędzia do edycji i tworzenia grafiki. Również w tym przypadku Internet zalewa nas lawiną oprogramowania. Wybór jest naprawdę trudny, jednak zdecydowałem się na zamieszczenie doskonałej aplikacji o nazwie Paint Shop Pro. Program od samego początku był przeznaczony dla projektantów stron WWW i przez wiele lat obecności na rynku przeszedł szereg poważnych zmian, dzięki czemu jego obecne możliwości pozwalają mu konkurować z o wiele droższą aplikacją Adobe Photoshop, która uchodzi za klasykę tego typu oprogramowania. Zaletą opisywanego programu jest bardzo prosta obsługa, bogaty zestaw filtrów i kreatorów oraz narzędzie do tworzenia animowanych obrazków w formacie *GIF*. Program potrafi również pracować z warstwami, grafiką wektorową, zawiera wyposażenie niezbędne do skanowania ilustracji i obsługuje imponującą ilość formatów plików graficznych.

Zdecydowałem, że na płycie w dziale programów graficznych znajdzie się tylko ten program. Na swoją obronę mam do powiedzenia jedynie, że przez okres 30 dni aplikację możemy bezpłatnie testować, a jej cena jest stosunkowo przystępna, gdy ją porównamy z ceną programów Adobe Photoshop czy Corel Photo Paint.

Rzeczą oczywistą jest, że do oglądania stron WWW potrzebujemy specjalnego oprogramowania, popularnie nazywanego przeglądarką. Z pewnością twój system (zarówno MS Windows, jak i Linux) zawiera taki program. Jednak na MS Internet Explorerze świat się nie kończy, a strona musi wyglądać dobrze, dlatego na płycie znalazły się inne znane przeglądarki. Mam tutaj na myśli Mozillę oraz Operę — obie w najnowszych wersjach, jakie są dostępne na rynku. Oczywiście nie zapomniałem o sytuacji, w której twój system może zawierać bardzo starą wersję przeglądarki MS Internet Explorer, dlatego na krążku znajdziesz również nowego MS Internet Explorera w wersji 6. Wszystkie przeglądarki są pełnymi wersjami i do ich instalacji nie będziesz potrzebował dostępu do sieci w celu pobrania wymaganych plików. Wystarczy zainstalować program z płyty i po kilku minutach można go używać.

Musisz jednak pamiętać, że jeżeli niniejsza książka trafi do twojej kolekcji powiedzmy za rok, to niestety do tego czasu pokażą się kolejne wersje przeglądarek, a co za tym idzie, część płyty będzie już nieaktualna. W takiej sytuacji proponuję, byś zapoznał się z płytami dołączonymi do popularnych miesięczników komputerowych.

Nośnik CD stanowiący uzupełnienie książki zawiera jeszcze szereg innych większych i mniejszych narzędzi, bez których nie wyobrażam sobie pracy nad stroną WWW, dlatego koniecznie rozpakuj płytę i umieść ją w napędzie CD. Zapoznaj się z krótkimi opisami i w razie potrzeby odwiedź stronę producenta. Do ciekawszych narzędzi znajdujących się na płycie można z pewnością zaliczyć:

- ♦ **PHP Triad Setup** — połączenie serwera Apache, PHP oraz bazy mySQL dla MS Windows,
- ♦ **Toolkit for Apache** — nakładkę ułatwiającą zarządzanie serwerem Apache pod MS Windows.

Uzupełnieniem płyty są gotowe szablony i skrypty do wykorzystania przy tworzeniu strony WWW. Nie zapomniałem również o tym, że z pewnością znajdują się czytelnicy dociekający wielu zagadnień, których opisów może nie być w tej książce, dlatego na płycie znajduje się również specyfikacja języka HTML 4.01 oraz CSS 2.

Dzięki oprogramowaniu znajdującemu się na płycie możesz natychmiast zabrać się do tworzenia strony bez ponoszenia dodatkowych kosztów i straty czasu na zdobywanie niezbędnego oprogramowania. Pamiętaj, że wszystko, o czym piszę na następnych stronach, znajduje się na płycie.

Etykieta i prawo autorskie

Etykieta i respektowanie praw autorskich to zagadnienia o zasadniczym znaczeniu przy tworzeniu stron WWW. Nie możemy od tak po prostu zabrać komuś jego strony, delikatnie przerobić i opublikować jako własną. To samo tyczy się przycisku czy innego elementu graficznego znajdującego się na stronie. Prawem autorskim jest chroniony również opublikowany na stronie tekst, dlatego jego także nie możemy wykorzystać do swoich celów. Pamiętaj, że istnieje coś takiego jak możliwość cytowania innego autora, ale wymaga ona podania źródła i ograniczenia się jedynie do fragmentu tekstu. W dobrym tonie jest zapytanie autora, czy nie ma nic przeciw takiemu działaniu.

Z pewnością zdziwił się, ale zbierając materiał na płytę CD dołączoną do tej książki, pytałem każdego autora, czy mogę jego program opublikować na płycie. Nie zwracałem tutaj uwagi na to, że narzędzie jest zupełnie darmowe czy też można je testować przez okres 30 dni. Jeżeli zachodziła taka potrzeba, wysyłałem stosowne umowy lub dokumenty wymagane przez autorów. Wszystko po to, by nikt nie mógł mi zarzucić, że złamałem prawo chroniące jego interesy.

Wbrew pozorom zagadnienia te są oczywiste, a jednak niemal codziennie na grupach dyskusyjnych spotykam informacje o kolejnych plagiatach lub „permanentnych inspiracjach” innymi projektami. Niestety, zjawisko to jest i będzie nadal obecne w polskiej Sieci, ale mam nadzieję, że twoje podejście będzie odpowiednie do rangi problemu.

Pamiętaj, że używając pracy innych, łamiesz prawo, ale prędzej czy później tego samego możesz doświadczyć. Ktoś inny użyje twoich tekstów lub szaty graficznej czy też układu strony bez twojej wiedzy i zgody.

Z pewnością autorytetem w zakresie etyki webmasterskiej jest **Paweł Wimmer**, który już kilka lat temu spisał najważniejsze założenia i umieścił je w swoim kursie. Nie będę tutaj cytował Pawła, tylko podam odnośnik do odpowiedniego dokumentu dostępnego w Sieci:

<http://webmaster.helion.pl/kurshtml/porady/porady.htm>

Zapoznaj się z etykietą i staraj się do niej stosować. Na pewno niczego nie stracisz, a moim zadaniem możesz zyskać szacunek i uznanie innych.

Wybór usługodawcy, u którego zamieścimy stronę WWW

Wybór odpowiedniego dostawcy usług internetowych nie jest prosty, gdyż na rynku działają setki, a nie tysiące firm. Podobnie jak w życiu codziennym, tak i tutaj możemy spotkać firmy porządne oraz naciągaczy. Dla mnie zasady panujące na rynku usług internetowych nie zawsze są zrozumiałe. Nie rozumiem i nie darzę zaufaniem firm, które oferują usługi za 1/5 ceny proponowanej przez kilka innych, działających znacznie dłużej na rynku. Zawsze mam wrażenie, że to, co tanie, jest drogie i osobiście nie polecałbym korzystania z usług bardzo tanich firm bez bazy klientów. Moim zdaniem przed podjęciem decyzji o wyborze dostawcy warto go sprawdzić. Należy kontrolować przez jakiś czas, czy jego serwery działają poprawnie i stabilnie. Doskonałym źródłem wiadomości o jakości usług firmy może okazać się baza klientów. Warto zwrócić uwagę na to, jacy klienci korzystają z usług dostawcy. Dużym minusem jest fakt obsługi przez firmę stron o tematyce erotycznej, gdyż są one powodem ogromnego obciążenia serwerów i zapychania łącza. Na dzień dzisiejszy coraz więcej firm oferuje możliwość przetestowania swoich usług, zanim za nie zapłacimy, dlatego warto z takiej możliwości skorzystać.

Oferowane usługi są bardzo zróżnicowane, toteż warto dokładnie czytać dostępne materiały reklamowe, by uniknąć rozczarowania.

Jeżeli szukasz płatnego usługodawcy na potrzeby publikacji swojej strony utworzonej w oparciu o materiały zawarte w tej książce, to niemal każda oferta będzie odpowiednia. Zakładam jednak, że na tym etapie nie zakończysz swojej przygody, dlatego powinieneś szukać wirtualnego serwera spełniającego następujące warunki:

- ◆ możliwość rejestracji własnej domeny,
- ◆ pojemność serwera uzależniona od wymogów serwisu (z pewnością pierwsze projekty będą zajmowały po kilkaset kilobajtów, ale sugerowałbym, by pojemność przeznaczona na stronę wynosiła przynajmniej 20 MB z możliwością poszerzenia — nigdy nie wiadomo, co przyniesie przyszłość),
- ◆ konto e-mail o pojemności 20 MB,
- ◆ brak limitu na generowany przez nasz serwer ruch w Sieci,
- ◆ możliwość rozszerzenia usługi o uruchamianie skryptów PHP i CGI oraz dostęp do bazy danych.

Oczywiście nie bez znaczenia pozostaje odpowiednie wsparcie techniczne oraz dodatkowe usługi świadczone przez operatora, np. obsługa poczty przez WWW, pakiet pomocnych skryptów, etc.

Jeżeli tworzysz stronę dla firmy, bezwzględnie powinieneś skorzystać z oferty płatnej, gdyż tylko ona zapewni ci odpowiednie poczucie bezpieczeństwa oraz wiarygodność.

W przypadku gdy tworzysz strony czysto hobbystycznie, śmiało możesz skorzystać z oferty darmowej. Pamiętaj jednak, że usługi takie mogą być pozbawione wsparcia technicznego, co w przypadku awarii lub kłopotów staje się dużym problemem. Umieszczając projekt na darmowym serwerze, akceptujesz regulamin tam obowiązujący i jesteś zobowiązany do wykonania pewnych zaleceń właściciela. Dlatego zanim opublikujesz stronę, przeczytaj dokładnie, jakie masz prawa i obowiązki.

Dalej zamieszczam kilka odnośników do dobrych serwerów płatnych oraz ich darmowych odpowiedników. Mam nadzieję, że dzięki temu pomogę ci podjąć decyzję o wyborze lokalizacji dla twojej strony WWW.

♦ serwery płatne:

<http://www.konta.pl>

<http://www.alpha.pl>

<http://www.home.pl>

♦ serwery darmowe:

<http://www.tripod.lycos.co.uk>

<http://www.free.komrel.net>

<http://www.host.sk>

Pamiętaj, że możliwości serwera mogą znacznie pomóc w tworzeniu strony WWW. Jeżeli serwer oferuje dostęp do PHP, to twoja strona może zawierać wiele ciekawych skryptów rozszerzających jej możliwości (formularz, licznik, książka gości, grupa dyskusyjna czy wyszukiwarka).

Własna domena

Na początku wyjaśnię, czym jest domena i do czego jest ona nam potrzebna. Jak zapewne się domyślasz, działaniem tak rozbudowanej sieci, jaką jest Internet, muszą rządzić pewne prawa i zasady. Jedno z nich dotyczy adresowania poszczególnych miejsc. Ma ono następującą postać: 217.97.150.194. Numer ten nosi nazwę adresu IP. Zapamiętanie takiego adresu dla wielu z nas bywa często kłopotliwe, w związku z czym powstała usługa pozwalająca dokonać zamiany adresu IP na nazwę zrozumiałą dla człowieka — domenę. Konwersja odbywa się automatycznie dzięki specjalnym serwerom DNS. Serwery te zawierają spis numerów IP oraz przypisanych im domen. W naszym przypadku odpowiednikiem podanego adresu IP jest <http://www.alpha.pl>.

Do wyboru mamy kilkaset domen głównych, w których możemy rejestrować swoje adresy. W Polsce najpopularniejsze z nich to *pl* — domena krajowa, *com.pl*, *net.pl* — domeny funkcjonalne oraz domeny regionalne składające się z nazwy miasta i przyrostka kraju, np. *katowice.pl*.

Listę wszystkich domen funkcjonalnych i regionalnych obsługiwanych przez NASK (i nie tylko) można znaleźć pod adresem <http://www.dns.pl/dns-funk.html> oraz <http://www.dns.pl/dns-regiony.html>.

Nazwa domeny może zawierać jedynie znaki alfabetu łacińskiego, cyfry i znak minus (-). Nie jest możliwe stosowanie polskich znaków narodowych oraz przerw w wielocłonowych nazwach. Maksymalna ilość znaków to 63.

Posiadanie domeny wiąże się z dodatkowymi kosztami, ale w zamian daje adres, który jest niezależny od usługodawcy. Załóżmy, że zdecydowałem się na konto w firmie <http://www.xyz.pl> i korzystam z adresu, który firma dała mi w cenie wykupionej usługi; ma on postać <http://www.danowski.xyz.pl>. Jeżeli zrezygnuję z usług firmy XYZ na rzecz innej, np. ZYX, to niestety stracę poprzedni adres. Jedynym sposobem na uniknięcie takiej sytuacji jest własny adres — domena.

Przy obecnej konkurencji niemal każda firma pośredniczy w naszym imieniu w procesie rejestracji domeny, dlatego nie będę tutaj omawiał dokładnie wszystkich procedur z tym związanych. Dla dociekliwych czytelników zamieściłem na płycie CD odpowiedni artykuł, w którym opisałem dokładnie cały proces postępowania przy rejestracji domeny. Pragnę nadmienić, że pełna wersja tego artykułu została wydrukowana w magazynie „Internet” nr 1/2002.

Własna domena daje ci wolność. W każdej chwili możesz zmienić usługodawcę i delegację domeny. Wszystkie dokumenty i wizytówki zawsze będą aktualne, a ty możesz zmieniać usługodawcę nawet co rok.

Ze względu na koszty domeny nie są zbyt często spotykane w przypadku stron prywatnych, które najczęściej są publikowane na przeróżnych darmowych serwerach. Niemal na porządku dziennym są sytuacje, gdy twórca strony co kilka tygodni zmienia darmowy serwer na inny, lepszy, a jego adresy zawsze są nieaktualne. Idealnym rozwiązaniem tego problemu są darmowe domeny, a właściwie przekierowania — *aliasy*. Do najpopularniejszych usług tego typu należą:

<http://www.prv.pl>,

<http://www.xu.pl>,

<http://domeny.mynet.pl>.